

הצעת חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה),
התשע"ו-2016

פרק א': תיקוני חקיקה

תיקון חוק
הבנקאות (רישוי) 1. בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981¹ (להלן – חוק הבנקאות (רישוי))-

(1) בסעיף 10, אחרי פסקה (ד11) יבוא:

"(ה11) מכירה ותפעול של שירותי מחשוב המשמשים בעיקרם את
הבנק;

(ו11) השכרת מקרקעין המשמשים את הבנק לצורכי מחשוב ותפעול,
לשוכר שיעשה שימוש במקרקעין למטרה זו";

(2) אחרי סעיף 11א יבוא:

"הגבלות על בנק 11ב. (א) בסעיף זה -
בעל היקף פעילות
רחב

"בנק בעל היקף פעילות רחב" - בנק ששווי נכסיו
עולה על 20% משווי הנכסים של כלל
הבנקים בישראל; לעניין זה, "שווי נכסים",
של בנק – שווי נכסיו של הבנק כפי שמופיע
במאזן הבנק בדוח הכספי השנתי האחרון
שנערך על בסיס מאוחד על פי כללי
החשבונאות המקובלים החלים עליו;

"הנפקה", של כרטיס חיוב - התקשרות בחוזה
כרטיס חיוב עם לקוח, ולעניין התקשרות
בחוזה כרטיס אשראי עם לקוח, גם
התחייבות למתן אשראי באמצעות
הכרטיס;

"חוזה כרטיס חיוב", "כרטיס חיוב" – כמשמעותם
בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986²;

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 232; התשע"ו, עמ' 53.
² ס"ח התשמ"ו, עמ' 187.

"סולק" ו-"סליקה" – כהגדרתם בסעיף 36ט;

"תפעול הנפקה", של כרטיס חיוב - כל הפעולות והשירותים הנלווים להנפקת כרטיס חיוב לרבות הפקת הכרטיס ותפעולו, ולמעט ההנפקה עצמה וקביעת העמלות והעלויות ללקוח הכרוכות בהפקת כרטיס החיוב והשימוש בו.

(ב) על אף הוראות סעיפים 10 ו-11, בנק בעל היקף פעילות רחב לא יעסוק בעיסוקים המפורטים להלן ולא ישלוט או יחזיק אמצעי שליטה בתאגיד העוסק בעיסוקים כאמור:

(1) תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב;

(2) סליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב.

(ג) אין בהוראות סעיף קטן (ב) כדי לגרוע מהאפשרות של בנק בעל היקף פעילות רחב להתקשר עם אחר לצורך תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב או להתקשר עם סולק כספק; לעניין זה, "ספק" – כהגדרתו בסעיף 36ט.

(ד) בתקופה שמתום ארבע שנים מיום תחילתו של חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016 (בסעיף קטן זה – חוק להגברת התחרות) ועד תום שש שנים מיום התחילה האמור, רשאי שר האוצר, בהסכמת הנגיד ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, בשים לב, בין השאר, למצב התחרות בשוק האשראי, לקבוע בתקנות, לעניין ההגדרה "בנק בעל היקף פעילות רחב" שבסעיף קטן (א), שיעור הנמוך מ-20%, ובלבד שלא יפחת מ-10%; נקבעו תקנות כאמור יחולו לעניין זה הוראות פרק ב' לחוק להגברת התחרות, בהתאמות שייקבעו באותן תקנות."

(3) בסעיף 23, במקום "לתאגידים בנקאיים או ללקוחותיהם" יבוא "לגופים פיננסיים או ללקוחותיהם ולבנק ישראל" ובסופו יבוא "בסעיף זה, "גוף פיננסי" – כהגדרתו בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981³."

2. תיקון חוק מערכות תשלומים, בחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008⁴ -

(1) בסעיף 1, במקום ההגדרה "מערכת תשלומים" יבוא:

"מערכת תשלומים" - מערכת של כללים, מכשירים או נהלים להעברה ולביצוע של הוראות תשלום בין משתתפי המערכת; המערכת כוללת את המשתתפים בה ואת מפעילה;"

(2) בסעיף 11(ב), במקום "מערכת מבוקרת מיועדת" יבוא "מערכת מבוקרת";

(3) אחרי סעיף 15 יבוא:

"פרק ד'1: הוראות לעניין שליטה והחזקת אמצעי שליטה ומינוי דירקטורים במפעיל מערכת ממשק

הגדרות – 15א. בפרק זה - פרק ד'1

"החזקה" או "רכישה", "אמצעי שליטה בתאגיד", "תאגיד בנקאי", "שליטה", ומונחים הנלווים להם - כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981;

"חוק הבנקאות (רישוי)" - חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981;

"חוק החברות" - חוק החברות, התשנ"ט-1999;

"מנפיק" - כמשמעותו בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986;

³ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.
⁴ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

"מערכת ממשק" – מערכת מבוקרת המהווה ממשק בין מנפיק לבין סולק לאישור עסקאות בכרטיסי חיוב, שפעלה ערב יום הפרסום של חוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016;

"מפעיל" – מפעיל של מערכת ממשק;

"סולק" - כהגדרתו בסעיף 36ט בחוק הבנקאות (רישוי);

"פקודת הבנקאות" – פקודת הבנקאות, 1941.

15.ב. על החזקת אמצעי שליטה במפעיל יחולו הוראות לעניין:

הוראות לעניין החזקת אמצעי שליטה במפעיל

(א) לא ישלוט אדם במפעיל ולא יחזיק יותר מ-10% מסוג מסוים של אמצעי שליטה במפעיל.

(ב) הנגיד בהסכמת שר האוצר או לפי הצעת שר האוצר, ובאישור ועדת כלכלה של הכנסת, רשאי לקבוע בצו שיעור שונה מהשיעור האמור בסעיף קטן (א), לגבי כלל המחזיקים או לגבי סוג מסוים מהם; בקביעת השיעורים כאמור, יובאו בחשבון, בין השאר, יציבותה, יעילותה וניהולה התקין של מערכת הממשק וכן קידום התחרות בשוק מערכות התשלומים, וכל עוד המחזיקים במפעיל הם משתתפים המחזיקים מעל 75% מאמצעי השליטה במפעיל, ייקבעו השיעורים כאמור באופן שיבטיח ככל שניתן כי כל סוג משתתפים לא יחזיק מעל 50% מאמצעי השליטה במפעיל; נקבע צו כאמור, יחולו לעניין זה הוראות סעיף 10 לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016, בהתאמות שייקבעו באותו צו.

(ג) החזיק אדם אמצעי שליטה במפעיל בניגוד להוראות סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט המחוזי, לבקשת הנגיד, משתתף במערכת הממשק או מחזיק במפעיל, למנות כונס נכסים למכירת אמצעי השליטה שהחזיק בניגוד להוראות כאמור.

תיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח) 3. בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981⁵ (להלן – חוק הבנקאות (שירות ללקוח)) –

(1) בסעיף 1, בסופו יבוא:

”גוף פיננסי” – כל אחד מאלה:

(1) תאגיד בנקאי;

(2) החברה כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ"ו-1986⁶ (בפסקה זו – חוק הדואר), בנותנה את השירותים הכספיים כהגדרתם באותו חוק מטעם החברה הבת כמשמעותה בסעיף 88 לחוק האמור, ומהיום הקובע כמשמעותו לפי סעיפים 56 ו-57(ג) לחוק הדואר (תיקון מס' 11), התשע"ב-2012⁷ – החברה הבת כהגדרתה בחוק הדואר;

(3) גוף מוסדי כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981⁸;

(4) חבר בורסה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁹;

(5) בעל רישיון לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016¹⁰;

(6) מפעיל מערכת מקוונת המיועדת למתן הלוואות ולקבלתן או לביצוע תשלומים לאחר, אם מפעיל המערכת אינו נתן הלוואה או מקבלה;

(7) גוף שאינו מנוי בהגדרה זו והוא מנפיק;

⁵ ס"ח התשמ"א, עמ' 258; התשע"ו, עמ' 868.

⁶ ס"ח התשמ"ו, עמ' 79.

⁷ ס"ח התשע"ב, עמ' 566.

⁸ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

⁹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

¹⁰ ס"ח התשע"ו, עמ' 1098.

- (8) מנהל תיקי השקעות כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 ;
- (9) מנהל קרן כהגדרתו בסעיף 4 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 ;
- (10) גוף אחר, המספק שירותים פיננסיים, שקבע שר האוצר, בהסכמת הנגיד בצו, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת ;
- "הוראות ניהול בנקאי תקין" – הוראות המפקח לפי סעיף 5(ג) לפקודת הבנקאות, 1941 ;
- "הנפקה" ו-"תפעול הנפקה", של כרטיס חיוב – כהגדרתם בסעיף 111 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ;
- "חוק כרטיסי חיוב" - חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986 ;
- "כרטיס חיוב" ו-"מנפיק" – כמשמעותם בחוק כרטיסי חיוב. ;
- (2) בסעיף 5(ב), המילים "לפי פקודת הבנקאות, 1941" – יימחקו ;
- (3) אחרי סעיף 7א יבוא :

"איסור שינוי לרעה ב7. תאגיד בנקאי לא ישנה לרעה את תנאי הסכם של תנאי התקשרות ההתקשרות עם לקוח רק בשל כך שהלקוח התקשר או מעוניין להתקשר בהסכם לקבלת שירותים מגוף פיננסי אחר.

איסור מניעת תחרות וגישה למידע ג7. (א) תאגיד בנקאי לא ימנע, במעשה או במחדל, מגוף פיננסי העוסק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב שמנפיק התאגיד הבנקאי (בסעיף זה – גוף מתפעל) לתת שירותים פיננסיים, לרבות מתן אשראי, ללקוחות התאגיד הבנקאי, ולא יגביל גוף מתפעל במתן שירותים כאמור.

(ב) תאגיד בנקאי לא ימנע, במעשה או במחדל, מגוף מתפעל לעשות שימוש כמפורט להלן, במידע שהגיע לידי הגוף המתפעל אגב ביצוע הנפקה או תפעול ההנפקה :

(1) מתן שירותים כמנפיק ;

(2) מתן אשראי ;

(3) פעילות הנלווית למתן שירותים כמנפיק או למתן אשראי.

[בלל] עם הערות: מוצע להוסיף, על מנת לתת פתרון גם לסיטואציה של 'הנפקה משותפת'.

(ג) אין בהוראה זו כדי לגרוע מהוראות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, ובכלל זה לעניין קבלת הסכמת הלקוח להעברת המידע ולשימוש בו.

(ד) הוראות סעיף קטן (ב) לא יחולו לעניין גוף מתפעל שהוא גוף המנוי בפסקאות (4), (6), (7) ו-(10) להגדרה "גוף פיננסי" שבסעיף 1 שאינו מפקח על פי דין, לעניין פעילותו הפיננסית כמנפיק או כנותן אשראי.

(א) ביקש לקוח מתאגיד בנקאי כי מידע בדבר היתרה בחשבון העובר ושב שלו בתאגיד הבנקאי יימסר לגוף פיננסי לשם מתן אשראי, מדי יום או מדי תקופה ארוכה יותר לפני בקשת הלקוח, ימסור התאגיד הבנקאי את המידע לאותו גוף בהתאם לבקשה. 77. העברת מידע בדבר יתרת הלקוח בחשבון עובר ושב

(ב) המפקח רשאי לתת הוראות לעניין מועדי העברת המידע לפי סעיף זה ואופן העברתו וכן הוראות לעניין אופן קבלת בקשתו של לקוח לפי סעיף זה, בהוראות ניהול בנקאי תקין.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו לעניין גוף פיננסי ~~המנוי בפסקאות (4), (6), (7) ו-(10) להגדרה "גוף פיננסי" שבסעיף 1~~ שאינו מפקח על פי דין, לעניין פעילותו הפיננסית כמנפיק או כנותן אשראי.

(א) פנה לקוח לתאגיד בנקאי בבקשה להתקשר עמו בחוזה כרטיס אשראי או פנה תאגיד בנקאי ללקוח בהצעה להתקשרות כאמור, יפיץ התאגיד הבנקאי את כרטיסי האשראי של מנפיקים הקשורים עמו בהסכם הפצה; לעניין זה - "הפצה", של כרטיסי אשראי - ביצוע כל הפעולות כמפורט להלן: 77. הפצת כרטיסי אשראי של מנפיקים הקשורים עם תאגיד בנקאי בהסכם הפצה

(1) הצגה בפני הלקוח של פרטים לעניין המנפיקים הקשורים בהסכם הפצה ולעניין כרטיסי האשראי שהם מנפיקים;

- (2) מסירת פרטי הלקוח למנפיק מסוים
הקשור בהסכם הפצה, לפי בקשת הלקוח;
- (3) מסירה ללקוח של כרטיס אשראי
שהנפיק לו מנפיק הקשור בהסכם הפצה,
בסניפי התאגיד הבנקאי, לבקשת הלקוח;
- "הסכם הפצה" – הסכם בין תאגיד בנקאי לבין
מנפיק אחר להפצת כרטיס האשראי
שהנפיק המנפיק האחר;
- "כרטיס אשראי", "חוזה כרטיס אשראי" –
כמשמעותם בחוק כרטיסי חיוב;
- "מנפיק הקשור בהסכם הפצה" – גוף פיננסי שהוא
מנפיק, למעט גוף המנוי בפסקאות (4), (6),
(7) ו-(10) להגדרה "גוף פיננסי" שבסעיף 1,
שאינו מפקח על פי דין, לעניין פעילותו
הפיננסית כמנפיק, שהתקשר עם התאגיד
הבנקאי בהסכם הפצה.
- (ב) המפקח ייתן בהוראות ניהול בנקאי תקין,
הוראות לעניין תנאי הסכם ההפצה בין תאגיד
בנקאי לבין מנפיק קשור בהסכם הפצה, לעניין
אופן ההפצה ולעניין הפרטים שהתאגיד הבנקאי
יחויב להציג ללקוח לפי סעיף זה.
- (ג) לא יסרב תאגיד בנקאי סירוב בלתי סביר
להתקשר עם מנפיק בהסכם הפצה כאמור בסעיף
זה; לעניין זה, התניית תנאים בלתי סבירים דינה
כדין סירוב בלתי סביר; המפקח רשאי לקבוע
בהוראות ניהול בנקאי תקין תנאים שיראו אותם
כבלתי סבירים לעניין סעיף קטן זה.

הצגת מידע על
עסקאות שביצע
לקוח באמצעות
כרטיס חיוב

17. (א) תאגיד בנקאי יציג ללקוח, לפי בקשתו, מידע על עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי החיוב של הלקוח שהועברו לו על ידי מנפיק כרטיס החיוב ושהתשלום בעדן נעשה בדרך של חיוב חשבון העובר ושב של הלקוח בתאגיד הבנקאי; היה התאגיד הבנקאי מנפיק, תהיה הצגת המידע לפי סעיף קטן זה על עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי חיוב שהנפיק מנפיק אחר, זהה להצגת המידע על עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי חיוב שהנפיק התאגיד הבנקאי.

(ב) המפקח ייתן בהוראות ניהול בנקאי תקין הוראות לעניין אופן הצגת המידע בידי תאגיד בנקאי לפי סעיף קטן (א), מועדי הצגת המידע ופרטי המידע.

(ג) שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים ובהתייעצות עם הנגיד, יקבע בתקנות הוראות לעניין העברת מידע כאמור בסעיף קטן (א) ממנפיק לתאגיד בנקאי לצורך הצגתו כאמור באותו סעיף קטן, לרבות פרטי המידע, מועדי העברתו ואופן ההעברה.

(ד) תאגיד בנקאי לא יעשה כל שימוש במידע שהגיע לידיו לפי סעיף קטן (ג), אלא לצורך הצגתו כאמור בסעיף קטן (א).

איסור לסירוב
בלתי לשעבוד
נוסף

17. (א) תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר לבקשת לווה למתן הסכמתו לשעבוד נוסף של נכס, נחות בדרגתו, לטובת נושה אחר.

(ב) שיעבד הלווה נכס בשעבוד נוסף לטובת נושה אחר, רשאי הנושה האחר לממש את השעבוד רק בהסכמת התאגיד הבנקאי; התאגיד הבנקאי לא יסרב לתת את הסכמתו אלא מטעמים סבירים."

(4) בסעיף 10(1), במקום "7א" יבוא "7א עד 7ז";

(5) אחרי סעיף 11א(ב) יבוא: (4)

"(5) לא מסר מידע שלקוח ביקש שימסור לגוף פיננסי, בניגוד להוראת סעיף 7ד ;

(6) לא הציג מידע על עסקאות ללקוח, בניגוד להוראת סעיף 7ו(א) ;

(7) עשה שימוש במידע שהגיע לידי שלא לצורך הצגתו, בניגוד להוראות סעיף 7ו(ד)." ;

(6) בסעיף 16יא, אחרי פסקה (2) יבוא :

"(3) שיעורי ריביות המשולמות בפועל על ידי כל אחד מהתאגידים הבנקאיים ללקוחות, בעד פיקדונות שקליים, בדרך שתאפשר השוואה בין הריביות ;

(4) שיעורי ריביות הנגבות בפועל על ידי כל אחד מהתאגידים הבנקאיים מלקוחות בעד מתן אשראי, בדרך שתאפשר את השוואה בין הריביות." ;

(7) בסעיף 17א, המילים "לפי סעיף 5(ג) לפקודת הבנקאות, 1941" – יימחקו.

פרק ב': תחילה והוראות מעבר

הגדרות 4. בפרק זה -

"אמצעי שליטה", "בנק" ו-"שליטה" – כמשמעותם בחוק הבנקאות (רישוי) ;
"בנק" – כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ;

"בנק בעל היקף פעילות רחב", ו-"הנפקה" ו-"תפעול הנפקה", של כרטיסי חיוב – כהגדרתם בסעיף 11ב לחוק הבנקאות (רישוי), כנוסחו בסעיף 21(2) לחוק זה ;

"בנק בעל היקף פעילות צר" - בנק ששווי נכסיו כפי שמופיע במאזן הבנק בדוח הכספי השנתי האחרון שנערך על בסיס מאוחד על פי כללי חשבונאות מקובלים החלים עליו, אינו עולה ביום התחילה על 5% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל ;

"חברת כרטיסי חיוב" – תאגיד שערב יום התחילה עסק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב ובסליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב ;

"חוזה כרטיס אשראי", "חוזה כרטיס חיוב", "כרטיס אשראי", "כרטיס חיוב" ו-"מנפיק" – כמשמעותם בחוק כרטיסי חיוב ;

"חוק הבנקאות (רישוי)" – חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ;

"חוק הבנקאות (שירות ללקוח)" - חוק הבנקאות (שירות ללקוח),
התשמ"א-1981;

"חוק כרטיסי חיוב" - חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986;

"מועד הפרדה" - המועד שבו בנק בעל היקף פעילות רחב הפסיק לשלוח
ולחזיק אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב;

"המפקח" - כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981;

"הנגיד" - נגיד בנק ישראל שמונה לפי סעיף 6 לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010.

תחילה ותחילה 5. (א) תחילתו של חוק זה ביום פרסומו (להלן - יום התחילה), ואולם -

(1) תחילתו של סעיף 7 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), כנוסחו
בסעיף 3(3) לחוק זה, 18 חודשים מיום התחילה;

(2) תחילתם של סעיפים 7 ו-17 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח),
כנוסחם בסעיף 3(3) לחוק זה, שנתיים מיום התחילה;

(3) על אף האמור בפסקאות (1) ו-(2), תחילתם של סעיפים 7 עד 7
לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), כנוסחם בסעיף 3(3) לחוק זה, לענין
בנק בעל היקף פעילות צר, 36 חודשים מיום התחילה;

~~(4)~~ תחילתו של סעיף 7 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), כנוסחו
בסעיף 3(3) לחוק זה, 6 חודשים מיום התחילה.

שר האוצר, בהסכמת הנגיד, רשאי להאריך את התקופה האמורה בפסקאות
(1) ו-(2), ובלבד שהארכת התקופה לא תעלה על 12 חודשים; הוראה כאמור
יכול שתינתן לכלל התאגידים הבנקאיים או לסוג מסוים מהם.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) והוראות סעיף 11 לחוק הבנקאות
(רישוי), כנוסחו בסעיף 1(2) לחוק זה, רשאי בנק בעל היקף פעילות רחב ששלט
או שהחזיק אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב ערב יום התחילה, להמשיך
ולשלוח או להחזיק אמצעי שליטה באותה חברה עד תום שלוש שנים מיום
התחילה, ואם בתקופה האמורה פחת שיעור החזקותיו של הבנק באמצעי
השליטה בחברה ל-40% או פחות ו-25% לפחות מאמצעי השליטה בחברה
הונפקו לציבור - עד תום ארבע שנים מיום התחילה; על אף האמור בסעיף 27
לחוק הבנקאות (רישוי), שלט או החזיק בנק בעל היקף פעילות רחב באמצעי
שליטה בתאגיד העוסק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב או בסליקה של
עסקאות בכרטיסי חיוב, בניגוד להוראות סעיף קטן זה, רשאי בית המשפט,
לבקשת המפקח או לבקשת התאגיד, למנות כונס נכסים למכירת אמצעי
השליטה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), תחילתו של סעיף 15ב(א) לחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, ביום ז' בסיוון התשע"ז (1 ביוני 2017).

(ד) הוראות סעיף 7 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), כנוסחו בסעיף 3(3) לחוק זה, לא יחולו על שעבוד שנוצר ערב יום התחילה; לעניין זה, "שעבוד שנוצר ערב יום התחילה" – למעט שעבוד שחודש לאחר יום התחילה ושמועד החידוש ראשי התאגיד הבנקאי לשנות את תנאי השעבוד.

X. הוראות ראשונות
הוראות ראשונות של שר האוצר ושל המפקח, לפי סעיפים 17 עד 17 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), כנוסחם בסעיף 3(3) לחוק זה, הנדרשות לשם היערכות טכנולוגית של התאגידים הבנקאיים, לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), ייקבעו לא יאוחר משישה חודשים מיום התחילה.

6. הגבלות בתקופת המעבר לעניין בנק המנפיק כרטיסי חיוב
(א) בתקופה שמיום התחילה עד תום חמש שנים מהמועד האמור, ולגבי בנק בעל היקף פעילות רחב – עד תום שלוש שנים ממועד ההפרדה או עד תום חמש שנים מיום התחילה, המאוחר מבניהם (להלן – תקופת המעבר) יחולו הוראות אלה:

(1) על בנק המנפיק כרטיסי חיוב, שערב יום התחילה שלט או החזיק אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב, יחולו הוראות אלה:

(א) הבנק יבצע את תפעול ההנפקה של כרטיסי החיוב שהוא מנפיק באמצעות חברה מתפעלת, ויאפשר לחברה המתפעלת להיות צד לחוזה כרטיס החיוב.

(ב) מתום שנתיים מיום התחילה ועד תום תקופת המעבר, הבנק לא יבצע באמצעות חברה מתפעלת אחת, תפעול הנפקה של יותר מ-52% מסך כרטיסי האשראי החדשים שהוא מנפיק ללקוחותיו; לעניין חישוב השיעור לפי פסקת משנה זו, לא יובא בחשבון כרטיס אשראי שהונפק על פי חוזה כרטיס אשראי שנחתם לפני יום התחילה ושחודש במהלך תקופת המעבר לפי סעיף 2(ב) לחוק כרטיסי חיוב; שר האוצר, בהסכמת הנגיד, ראשי, בכל עת במהלך תקופת המעבר, לשנות בצו לכלל הבנקים או לסוג מסוים מהם, את השיעור הקבוע בפסקת משנה זו, אם מצא כי הדבר מוצדק לשם קידום התחרות בשוק האשראי.

(ג) התקשרות ראשונה של בנק עם חברה מתפעלת לצורך ביצוע תפעול הנפקה לכרטיסי אשראי חדשים שהבנק מנפיק ללקוחותיו כאמור בסעיף קטן (ב), תיעשה לאחר עריכת הליך המקנה לכל חברה מתפעלת הזדמנות נאותה להציע את שירותיה.

(2) על בנק בעל היקף פעילות רחב המנפיק כרטיסי חיוב יחולו, בנוסף להוראות פסקה (1), הוראות אלה:

(א) חלוקת הכנסות הנובעות מתפעול ההנפקה של כרטיסי חיוב ומפעילות הלקוחות בכרטיסי חיוב, בין הבנק לבין חברת כרטיסי החיוב (להלן – חלוקת ההכנסות), תהיה בהתאם להוראות שנקבעו לעניין זה בהסכם ההתקשרות ביניהם שהיה בתוקף ביום ט"ז בסיוון התשע"ה (3 ביוני 2015) (להלן – המועד הקובע), אלא אם כן הורה המפקח אחרת בהוראות ניהול בנקאי תקין; לא היה הסכם התקשרות בין הבנק לבין חברת כרטיסי החיוב במועד הקובע, תהיה חלוקת ההכנסות בהתאם להסכמת הצדדים אלא אם הורה המפקח אחרת.

(ב) הבנק רשאי לפנות ללקוח בעניין חידוש כרטיס אשראי רק בתוך 45 ימי עבודה שלפני המועד לסיום חוזה כרטיס האשראי, ואולם רשאי הבנק לפנות ללקוח לפני התקופה האמורה בהתקיים אחד מאלה:

(1) חל שינוי מהותי במצבו הכלכלי של הלקוח, ובלבד שהבנק יתעד את פנייתו ללקוח ואת הנימוקים לה כפי שיוורה המפקח בהוראות ניהול בנקאי תקין;

(2) קיימת מניעה לשימוש בכרטיס האשראי הקיים; הנפיק הבנק כרטיס אשראי חדש לפי פסקת משנה זו, יהיו תנאי חוזה כרטיס האשראי החדש זהים לתנאי חוזה כרטיס האשראי הקיים;

(ג) שר האוצר, בהסכמת הנגיד, רשאי לשנות בצו את התקופה האמורה בסעיף קטן (ב).

(3) **חברת מתפעלת כרטיסי חיוב** לא תסרב להתקשר עם בנק או עם בעל רישיון לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016, לשם תפעול הנפקה של כרטיס חיוב שמנפיק הבנק או בעל הרישיון, מטעמים בלתי סבירים.

מעוצב: kcolB elbaT

מעוצב: מספור + רמה: 1 + סגנון מספור: א...י...כ... +
התחל מ: 1 + יישר: לימין + מיושר ב: 0 ס"מ + טאב אחרי:
1.1 ס"מ + כניסה ב: 0 ס"מ, עצירות טאב: 1.1 ס"מ, ימין

(4) (ב) מתום ארבע שנים מיום התחילה ועד תום שבע שנים מיום התחילה, סך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי של לקוחות בנק בעל היקף פעילות רחב המנפיק כרטיסי חיוב, בכל שנה, לא יעלה על 50% מסך מסגרות האשראי בכרטיסי האשראי של לקוחות הבנק כפי שהיה בשנת 2015; בחישוב סך מסגרות האשראי כאמור, לא יובאו בחשבון 5,000 ש"ח הראשונים של כל לקוחות הבנק; לא תופחת מסגרת אשראי של לקוח אל מתחת ל- 5,000 שקלים חדשים רק בשל האמור בסעיף קטן זה; שר האוצר, בהסכמת הנגיד, רשאי לקבוע בצו את אלה:

[בל2] עם הערות: חלופה מועדפת על משרד האוצר, לאור בחינת הנתונים: "בחישוב סך מסגרות האשראי כאמור, לא יובאו בחשבון מסגרות אשראי של לקוחות הנמוכות מ- 5,000 ש"ח."

(1) שיעור גבול-שונה מהשיעור האמור בפסקה זו לעניין סך מסגרות האשראי;

(2) סכום שונה מהסכום האמור בפסקה זו;

(3) הוראות לעניין ההיערכות הנדרשת מבנק לשינוי מסגרות האשראי ולעניין אופן מתן הודעה ללקוחות הבנק בדבר שינוי המסגרות כאמור.

(ג) בסעיף זה -

"חברה מתפעלת" -

(1) חברת כרטיסי חיוב;

(2) חברה אחרת שהנגיד, בהסכמת שר האוצר, קבע בצו, בשים לב לאיתנותה הפיננסית כמתפעלת הנפקה, כי הבנק רשאי לבצע באמצעותה תפעול הנפקה של כרטיסי החיוב;

(3) גוף אחר העוסק בתפעול הנפקה ומפוקח על פי דין לעניין פעילות זו.

"חידוש כרטיס אשראי" - פעולות כמפורט להלן:

(1) חידוש חוזה כרטיס אשראי קיים לפי סעיף 2(ב) לחוק כרטיסי חיוב;

(2) שינוי תנאים בחוזה כרטיס אשראי קיים;

(3) התקשרות עם לקוח שהוא צד לחוזה כרטיס אשראי קיים, בחוזה כרטיס אשראי חדש;

"חוזה כרטיס אשראי קיים" - חוזה כרטיס אשראי שבו התקשר הבנק עם לקוח לפני יום התחילה;

"יום עבודה" - יום מימי השבוע, למעט יום שישי, יום מנוחה כמשמעותו בסעיף 18א(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, וערב יום מנוחה כאמור, חול המועד ויום שבתון שנקבע בחיקוק;

"כרטיס אשראי קיים" - כרטיס אשראי שהונפק לפי חוזה כרטיס אשראי קיים.

[3ג] עם הערות: בנק ישראל מתנגד לשילוב שיקול של איתנות פיננסית.

איסור רכישת
אמצעי שליטה
בחברת כרטיסי
חיוב

7.

(א) בנק, גוף מוסדי גדול ותאגיד ריאלי משמעותי לא ירכשו מבנק בעלי-היקף פעילות רחב אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב; לעניין זה -

"גוף מוסדי" - כהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח, למעט משקיע מוסדי;

"גוף מוסדי גדול" - כל אחד מאלה:

(1) גוף מוסדי שהיקף הנכסים המנוהלים על ידו עולה על 100 מיליארד שקלים חדשים;

(2) תאגיד השולט בגוף מוסדי, אחד או יותר, ובלבד שסך הנכסים המנוהלים על ידי הגופים המוסדיים שבשליטתו עולה על 100 מיליארד שקלים חדשים;

(3) גוף מוסדי הנשלט בידי תאגיד שמתקיימת בו הוראת פסקה (2);

לעניין זה, "נכסים מנוהלים" - לגבי גוף מוסדי שהוא מבטח - הנכסים המוחזקים על ידו לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה כמשמעותן בחוק הפיקוח על הביטוח, ולגבי גוף מוסדי שהוא חברה מנהלת - נכסי קופות הגמל שבניהול החברה כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005¹¹;

"חברה מנהלת" ו-"קופת גמל" - כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005;

"חוק הפיקוח על הביטוח" - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981¹²;

"מבטח" - כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;

"משקיע מוסדי" - כל אחד מאלה:

(1) חברה מנהלת - לגבי השקעות המבוצעות בעבור קופת גמל שבניהולה;

(2) מבטח - לגבי השקעות העומדות כנגד התחייבויות תלויות תשואה;

"תאגיד ריאלי משמעותי" - כהגדרתו בסעיף 35 לחוק הבנקאות (רישוי).

מעוצב: מספור + רמה: 1 + סגנון מספור: א..., יא...כ ... +
התחל מ: 1 + יישור: לימין + מיושר ב: 0 ס"מ + טאב אחרי:
1.1 ס"מ + כניסה ב: 0 ס"מ, עצירות טאב: 1.1 ס"מ, ימין

מעוצב: kcolB elbaT

מעוצב: kcolB elbaT

מעוצב: מספור + רמה: 1 + סגנון מספור: 1, 2, 3, ... + התחל
מ: 1 + יישור: לימין + מיושר ב: 0 ס"מ + טאב אחרי: 1.1
ס"מ + כניסה ב: 0 ס"מ, עצירות טאב: 1.1 ס"מ, ימין

מעוצב: מספור + רמה: 1 + סגנון מספור: 1, 2, 3, ... + התחל
מ: 1 + יישור: לימין + מיושר ב: 0 ס"מ + טאב אחרי: 1.1
ס"מ + כניסה ב: 0 ס"מ

¹¹ ס"ח התשס"ח, עמ' 889.
¹² ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

(ב) אדם המחזיק יותר מ-5% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב אחת, לא ישלט ולא יחזיק יותר מ-5% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב נוספת; הוראות סעיף זה לא יחולו לעניין חברת כרטיסי חיוב שכל אמצעי השליטה בה הוחזקו ערב יום התחילה על ידי חברת כרטיסי חיוב אחרת.

(א) על אף הוראות כל דין, רשאית חברת כרטיסי חיוב, במהלך תקופת המעבר, לעשות שימוש בפרטי ההתקשרות של לקוח, ובהם בלבד, שהגיעו לידי החברה כדין לפני יום התחילה או במהלך תקופת המעבר אגב ביצוע הנפקה או תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב בעבור בנק, לשם פניה ללקוח לצורך הצעה למתן שירותים כמנפיק ופעילות נלווית או לצורך הצעה למתן אשראי ופעילות נלווית, וזאת אף בלא שהלקוח נתן הסכמתו; ביקש לקוח מחברת כרטיסי חיוב שלא ייעשה שימוש במידע לגביו כאמור בסעיף זה, לא תהיה רשאית החברה להחזיק במידע כאמור או לעשות במידע האמור שימוש; לעניין זה, "פרטי ההתקשרות של לקוח" – שם, מען ומספר טלפון.

(ב) ביקשה חברת כרטיסי חיוב לפנות ללקוח לראשונה, בהתאם לסעיף קטן (א), תידע אותו, בפניתו הראשונה אליו, בדבר זכותו לבקש שלא ייעשה שימוש במידע לגביו לפי סעיף זה.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע מחברת כרטיסי חיוב לעשות שימוש במידע שהגיע לידיה כדין לפני יום התחילה או במהלך תקופת המעבר, אם הלקוח נתן לה, לפני יום התחילה או במהלך תקופת המעבר, את הסכמתו לשימוש במידע בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

(א) מוקמת בזה ועדה לבחינת התחרות בשוק האשראי שתעקוב בתקופה שמיום התחילה ועד תום שש שנים מהמועד האמור (בסעיף זה – תקופת עבודת הוועדה) אחר יישום הוראות חוק זה (בסעיף זה – הוועדה), ואלה חבריה:

- (1) המנהל הכללי של משרד האוצר ומנהל חטיבת המחקר בבנק ישראל, שיהיו יושבי הראש של הוועדה;
- (2) הממונה על התקציבים במשרד האוצר;
- (3) הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון;
- (4) הממונה על הגבלים עסקיים;
- (5) המפקח על הבנקים;
- (6) הממונה על מערכות תשלומים בבנק ישראל;

(ב) תפקידי הוועדה הם:

הוראת מעבר לעניין 8.
שימוש במידע שהגיע לחברת כרטיסי חיוב אגב ביצוע תפעול הנפקה

הוועדה 9.
לבחינת התחרות בשוק האשראי

[בלל] עם הערות: לאור הערות שהתקבלו בוועדה, מוצע להתאים את הנוסח לס"ק (א).

- (1) לערוך בדיקות תקופתיות של מצב התחרות בשוק האשראי ולאחר חסמים בהתפתחות התחרות בשוק זה ;
- (2) לעקוב אחר יישום הוראות חוק זה ולהמליץ על צעדים לשיפור ולהגברת התחרות בשוק האשראי ;
- (3) להמליץ לעניין הפעלת הסמכות לפי סעיף 11ב(ד) לחוק הבנקאות (רישוי), כנוסחו בסעיף 21(2) לחוק זה.
- (ג) בביצוע תפקידיה תביא הוועדה בחשבון בין השאר עניינים אלה :
- (1) התפתחות התחרות בשוק האשראי בישראל ;
- (2) השינוי שחל בהיקף האשראי הניתן בשוק האשראי בישראל מיום התחילה ;
- (3) המחיר שמשלם הלקוח בעד קבלת אשראי מגופים פיננסיים, פערי המחירים בין לקוחות מסוגים שונים ושיעור מעבר הלקוחות בין גופים פיננסיים מסוגים שונים ;
- (4) שמירה על היציבות הפיננסית.
- (ד) (1) על אף הוראות כל דין, תמסור רשות לוועדה, לפי בקשת הוועדה, מידע המצוי בידי הרשות והדרוש לוועדה לשם מילוי תפקידיה, למעט מידע פרטני הנוגע לגוף פיננסי מסוים או מידע כהגדרתו בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.¹³
- (2) על אף האמור, תמסור רשות לוועדה, לפי בקשת הוועדה, מידע פרטני הנוגע לגוף פיננסי מסוים, המצוי בידי הרשות והדרוש לוועדה לשם מילוי תפקידיה לפי סעיף 9(ב)(3), למעט מידע שיש בו כדי לזהות לקוח של הגוף הפיננסי.
- (3) חבר ועדה רשאי לעשות שימוש במידע לצורך תפקידי הוועדה בלבד, ורשאי הוא לשם כך לגלותו לעובד רשות.
- (4) לא ישתמש אדם במידע האמור ולא יגלה מידע זה לאחר, אלא בהתאם להוראות פסקה (3), המגלה מידע או עושה שימוש במידע בניגוד להוראה זו – דינו מאסר שנה ;
- (5) לעניין זה, "רשות" – כל אחת מאלה :
- (1) רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ;

¹³ ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

(2) בנק ישראל, לעניין מידע המצוי בידי חטיבת הפיקוח על הבנקים והמחלקה הממונה על מערכות תשלומים;

(3) רשות ניירות ערך;

(4) רשות ההגבלים העסקיים, לעניין מידע שנאסף מכוח סמכות הממונה על הגבלים עסקיים לפי סעיף 44א לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988¹⁴.

(ה) הוועדה תגיש לממשלה, גלוועדת הכספים ולוועדת הכלכלה של הכנסת, אחת לשנה, במהלך תקופת עבודת הוועדה, דין וחשבון על עבודתה והמלצותיה; הדין וחשבון יפורסם באתרי האינטרנט של משרד האוצר ושל בנק ישראל.

(ו) הוועדה תקבע את סדרי עבודתה.

10. (א) על אף הוראות סעיף 15ב(א) ו-15ג לחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008 כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, אדם אשר ערב יום התחילה שלט במפעיל, או החזיק יותר מ-10% מסוג מסוים של אמצעי שליטה במפעיל, יהיה רשאי להמשיך ולשלוט או להחזיק, לפי העניין, באותם אמצעי שליטה, עד תום ארבע שנים מיום התחילה, ובלבד שאמצעי השליטה שהוא מחזיק מעל 10%, לא יקנו לו החל מיום התחילה לפי סעיף 5(ג), זכויות במפעיל, כאמור בפסקאות (1) ו-2 להגדרה "אמצעי שליטה", בתאגיד".

(ב) מתום שנה מיום התחילה וכל עוד מתקיים אחד מאלה:

(1) משתתפים במערכת הממשק שולטים או מחזיקים ב-50% או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה במפעיל;

(2) לא פועלת מערכת מבוקרת נוספת המהווה ממשק בין מנפיק לבין סולק לאישור עסקאות בכרטיסי חיוב -

יחולו לעניין מינוי דירקטורים, כהונתם והפסקת כהונתם, הוראות אלה:

(1) לא ימנה משתתף במערכת הממשק יותר מדירקטור אחד במפעיל;

¹⁴ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

(2) רוב הדירקטורים במפעיל ימונו בידי האסיפה הכללית לפי הצעת הוועדה למינוי דירקטורים; היה המפעיל תאגיד בנקאי או הפך לחברה ציבורית, ניתן יהיה לכלול את הדירקטורים החיצוניים לפי הוראות ניהול בנקאי תקין בעניין דירקטוריון שנתן המפקח על הבנקים לפי סעיף 5(ג1) לפקודת הבנקאות, 1941, או לפי חוק החברות, בין הדירקטורים שתציע הוועדה;

(3) הוועדה למינוי דירקטורים תציע לאסיפה הכללית של המפעיל מועמדים לכהונת דירקטורים, לשם מינוים כאמור בפסקה (2), ועוד מועמד אחד נוסף לכל אחד מסוגי הכשירות שיש למנות: דירקטור חיצוני לפי חוק החברות, ודירקטור אחר - שיתקיימו בכולם התנאים האמורים בסעיף 11ה(ב) לפקודת הבנקאות, 1941.

(4) על דירקטור שיוצע בידי הוועדה, שאינו דירקטור חיצוני לפי חוק החברות, יחולו הוראות סעיפים 239(ד), 241, 244, 245(א), 245(א3), 245(ב), 246, 247 ו-249 לחוק החברות.

(ג) בסעיף זה -

"אמצעי שליטה" – כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי);

"הוועדה למינוי דירקטורים" - הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידי בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36א לחוק הבנקאות (רישוי), שתהיה מורכבת מחברים כאמור בסעיף 36א(ב) ו-2;

חוק הבנקאות (רישוי) – חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981;

"חוק החברות" - חוק החברות, התשנ"ט-1999;

"מפעיל" ו"מערכת ממשק" - כהגדרתם בסעיף 15א לחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008, כנוסחו בסעיף 2(3) לחוק זה;

"משותף" ו"מערכת מבוקרת" – כהגדרתם בחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008.

תקנות ביצוע 11. שר האוצר רשאי להתקין תקנות לביצוע הוראות חוק זה.